

Spis treści

Od autorówXI

Przedmowa do wydania trzeciego E. Kwiatkowski XIII

CZĘŚĆ 1. WPROWADZENIE DO EKONOMII

Rozdział 1. Podstawowe pojęcia i przedmiot ekonomii S.

Krajewski. R. Milewski 3

- 1.1.Czym się zajmuje ekonomia? 3
- 1.2.Potrzeby ludzkie, produkcja i praca, czynniki produkcji 5
- 1.3.Proces gospodarowania, podmioty i decyzje gospodarcze 7
- 1.4.Własność..... 8
 - 1.4.1.Pojęcie własności 8
 - 1.4.2.Klasyfikacja własności 9
 - 1.4.3.Własność w sensie prawnym i ekonomicznym 11
- 1.5.Gospodarka i systemy gospodarcze •-
- 1.6.Ograniczoność zasobów, racjonalność gospodarowania i rachunek ekonomiczny . 14
 - 1.6.1.Granica możliwości produkcyjnych 14
 - 1.6.2.Racjonalność gospodarowania i rachunek ekonomiczny 16
- 1.7.Metody badań ekonomicznych, kategorie i prawa ekonomiczne 18
- 1.8.Modele ekonomiczne 20
- 1.9.Ekonomia a inne nauki 22
- 1.10. Aneks. Charakterystyka gospodarki centralnie planowanej. Proces transformacji polskiej gospodarki S. Krajewski 24
 - 1.10.1.Wprowadzenie. 24
 - 1.10.2.Geneza gospodarki centralnie planowanej 24
 - 1.10.3.Główne cechy i reguły funkcjonowania gospodarki centralnie planowanej 27
 - 1.10.4.Wady gospodarki centralnie planowanej 30
 - 1.10.5.Proces przechodzenia od gospodarki centralnie planowanej do gospodarki rynkowej w Polsce 33

Rozdział 2. Rynek, popyt, podaż A. Jabłońska 40

- 2.1.Pojęcie i klasyfikacja rynków/I. Jabłońska, S. Krajewski, R. Milewski..... 40
- 2.2.Funkcjonowanie rynku A. Jabłońska, S. Krajewski, R. Milewski.....
- 2.3.Popyt i czynniki go określające 46
 - 2.3.1. Popyt a cena . 47
 - 2.3.2.Nietypowe krzywe popytu
 - 2.3.3.Pozacenowe determinanty popytu ^
- 2.4.Podaż i czynniki ją określające
- 2.4.1.Podaż a cena.. 50
- 2.4.2. Pozacenowe determinanty podaży)' 51
- 2.4.3.Podaż i cena a czynnik czasu 52
- 2.5. Cena równowagi rynkowej 53
 - 2.5.1.Przesunięcia krzywej popytu a ccna równowagi 55
 - 2.5.2.Przesunięcia krzywej podaży)' a cena równowagi 55
 - 2.5.3.Równoczesne przesunięcia krzywych popytu i podaży a cena

równowagi	56	
2.6.Elastyczność popytu i podaży	58	
2.6.1.Cenowa elastyczność popytu	58	
2.6.2.Mieszana cenowa elastyczność popytu		59
2.6.3.Dochodowa elastyczność popytu	59	
2.6.4.Cenowa elastyczność podaży	62	
2.7.Graficzna interpretacja elastyczności		64
2.7.1.Nachylenie... 65		
2.7.1.1.Nachylenie wzdłuż łuku	65	
2.7.1.2.Nachylenie w punkcie	66	
2.7.2.Mierzenie elastyczności	67	
2.7.2.1.Mierzenie elastyczności łukowej	67	
2.7.2.2.Mierzenie elastyczności punktowej		68
2.7.3.Mierzenie elastyczności popytu i podaży		69
2.7.3.1.Mierzenie cenowej elastyczności popytu		70
2.7.3.2.Mierzenie cenowej elastyczności podaży		72
2.8.Aneks. Mierzenie elastyczności za pomoc.) metod graficznych.....	75	
2.8.1.Mierzenie punktowej elastyczności popytu		75
2.8.2.Mierzenie cenowej elastyczności podaży		76

CZĘŚĆ II. PODSTAWY MIKROEKONOMII

Rozdział 3. Podstawy teorii wyboru konsumenta A. Jabłońska

.....	81
3.1.Uwagi wprowadzające	
3.2. Podstawy wyboru struktury konsumpcji bieżącej	
3.3.Podstawy wyboru ilości czasu pracy i czasu wolnego . .	9I
33.1.Dochód a skłonność do konsumpcji	
3.3.2.Czynniki pozadochodowe a konsumpcja	95
3.3.3. Wybór między dochodem z pracy (konsumpcją) a czasem wolnym	96
3.4. Optymalizacja konsumpcji w czasie	101
3.5. Pozycja gospodarstwa domowego jako nabywcy dóbr konsumpcyjnych oraz dostawcy siły roboczej w gospodarkach rynkowej i centralnie planowanej	104

Rozdział 4 Produkcja i koszty w przedsiębiorstwie A. Krajewska

. .107	“
4.1. Przedsiębiorstwo: pojęcie i rodzaje przedsiębiorstw .107	
4.2. Cele działalności przedsiębiorstwa . .	112
4.3.Krótkookresowa teoria produkcji .	118
4.4. Długookresowa teoria produkcji: efekty skali i wybór technik wytwarzania. 123	
4.5. Analiza kosztów produkcji	130
4.5.1.Koszty w okresie krótkim A. Krajewska, R. Milewski	
130	

Rozdział 5. Równowaga przedsiębiorstwa A. Krajewska 143

5.1.Modele struktur rynku	143
5.2.Równowaga przedsiębiorstwa w warunkach konkurencji doskonałej.....	144

5.3. Równowaga przedsiębiorstwa monopolistycznego	152
5.4. Konkurencja monopolistyczna A. Krajewska, R. Milewski	159
5.5. Oligopol A. Krajewska, R. Milewski	164
5.6. Formy monopolizacji. Ustawodawstwo antymonopolowe	167

Rozdział 6. Podstawy teorii podziału i rynki czynników produkcji J. Działo, R. Milewski . . 172

6.1. Wprowadzenie..	172
6.1 Zróżnicowanie dochodów i majątku	173
6.3. Czynniki determinujące podział dochodów	179
6.4. Doskonały rynek pracy i doskonały rynek produktów	181
6.4.1. Popyt na pracę	181
6.4.2. Podaż pracy	183
6.4.2.1. Podaż pracy pojedynczego pracownika	183
6.4.2.2. Podaż pracy w odniesieniu do pojedynczego pracodawcy	185
6.4.2.3. Rynkowa podaż pracy	186
6.4.3. Poziom zatrudnienia maksymalizujący zysk przedsiębiorstwa.	186
6.4.4. Doskonały rynek pracy i niedoskonały rynek produktów	188
6.4.5. Niedoskonały rynek pracy i doskonały rynek produktów	189
6.5. Popyt, podaż i cena ziemi	190
6.6. Rynek kapitału	192
6.6.1. Popyt, podaż i cena kapitału rzeczowego	192
6.6.2. Popyt, podaż i cena kapitału finansowego	195

Rozdział 7. Niedoskonałości rynku i rola państwa w Gospodarcie

A. Krajewska	197
7.1. Zalety rynku A. Krajewska, R. Milewski	197
7.2. Niedoskonałości rynku A. Krajewska, R. Milewski	199
7.3. Straty społeczne spowodowane istnieniem monopolu	201
7.4. Dobra publiczne	202
7.5. Efekty zewnętrzne	204
7.6. Efektywność a sprawiedliwość	207
7.7. Pojęcie i funkcje państwa	211
7.8. Teoretyczne koncepcje roli państwa w gospodarce	214
7.9. Rola państwa w procesie transformacji gospodarki polskiej	218
7.10. Aneks. Efektywność społeczna (optimum w sensie Pareto) w warunkach doskonałej konkurencji R. Milewski	221
7.10.1. Efektywność prywatna	222
7.10.2. Efektywność społeczna	222
7.10.3. Efektywność społeczna w sferze konsumpcji	223
7.10.4. Efektywność społeczna w sferze produkcji	223
7.10.5. Efektywność społeczna w sferze wymiany	224

CZĘŚĆ III. PODSTAWY MAKROEKONOMII

Rozdział 8. Główne kategorie i pojęcia makroekonomii. Produkt i dochód narodowy E. Kwiatkowski 229

8.1. Pojęcie i podstawowe problemy makroekonomii	229
8.2. Problem agregacji	230
8.3. Metody obliczania produktu krajowego brutto	233
8.3.1. Model ruchu okrężnego w gospodarce	233
8.3.2. Metoda sumowania produktów	236
8.3.3. Metoda sumowania dochodów	239
8.3.4. Metoda sumowania wydatków	239
8.4. Produkt narodowy brutto i dochód narodowy	240
8.5. Produkt i dochód narodowy jako miary poziomu rozwoju gospodarczego i dobrobytu	243

Rozdział 9. Determinanty dochodu narodowego. Analiza krótkookresowa E. Kwiatkowski . . 246

9.1. Zarys głównych stanowisk teoretycznych	246
9.2. Pojęcie i mechanizm równowagi	251
9.3. Funkcja konsumpcji	254
9.4. Równowaga w uproszczonym modelu gospodarki. Równość inwestycji i oszczędności	261
9.5. Mnożnik.....	266
9.6. Równowaga w rozwiniętym modelu gospodarki	272

Rozdział 10. Wzrost gospodarczy E. Kwiatkowski 280

10.1. Pojęcie i mierniki wzrostu gospodarczego	280
10.2. Zdolności wytwórcze gospodarki a dochód narodowy	283
10.3. Czynniki wzrostu gospodarczego	286
10.3.1. Zagregowana funkcja produkcji L. Kucharski, E. Kwiatkowski. A. Rączko .	286
10.3.2. Stan stacjonarny L. Kucharski, A. Rączko	288
10.3.3. Zatrudnienie i wydajność pracy a tempo wzrostu gospodarczego.....	290
10.3.4. Kapitał i jego efektywność a tempo wzrostu gospodarczego E. Kwiatkowski, A. Rączko	294
10.3.5. Dekompozycja Solowa L. Kucharski, E. Kwiatkowski	299
10.4. Postęp techniczny i jego determinanty	302
10.4.1. Krzywa jednakowego produktu	302
10.4.2. Unia jednakowego kosztu	304
10.4.3. Istota postępu technicznego ...	305
10.5. Granice wzrostu gospodarczego	307

Rozdział 11 Budżet państwa. Polityka fiskalna A. Krajewska 310

11.1. Pojęcie i funkcje budżetu państwa ...	310
11.2. Dochody budżetu państwa. Podatki . .	313
11.3. Wydatki budżetu państwa	322
11.4. Podatki i wydatki państwa jako instrumenty stabilizacji koniunktury. Mnożnikowy efekt wydatków, podatków i zrównoważenia budżetu	325
11.5. Aktywna i pasywna polityka fiskalna. Automatyczne stabilizatory koniunktury	329

11.6. Deficyt budżetowy i dług publiczny	333
Rozdział 12 Pieniądz. Polityka monetarna A. Krajewska	339
12.1. Istota i funkcje pieniądza	339
12.2. Ewolucja pieniądza i systemu pieniężnego	341
12.3. Zasoby pieniądza	343
12.4. Koszt posiadania pieniądza	343
12.5. Popyt na pieniądz i podaż pieniądza	345
12.6. Czynniki determinujące popyt na pieniądz	347
12.7. Powstanie i funkcje banków	354
12.7.1 Pojawienie się banków i rozwój systemu bankowego	354
12.7.2 Funkcje banków	355
12.7.3. Kredyt.....	355
12.7.4. Kreacja pieniądza	357
12.8. Bank centralny. Instrumenty kontroli podaży pieniądza	361
12.8.1. Funkcje banku centralnego	361
12.8.2. Instrumenty oddziaływania banku centralnego na podaż pieniądza . . .	362
12.9. Czynniki determinujące podaż pieniądza	367
12.10. Równowaga na rynku pieniężnym	369
Rozdział 13. Cykl koniunkturalny A. Jabłońska	372
13.1. Pojęcie cyklu koniunkturalnego. Fazy cyklu	372
13.2. Rodzaje wahań cyklicznych	374
13.3. Cykl a wzrost gospodarczy	375
13.4. Teorie wahań cyklicznych	376
13.4.1. Teorie neoklasyczne	376
13.4.2. Teorie keynesistowskie	378
13.5. Metody oddziaływania państwa na przebieg cyklu koniunkturalnego..	382
13.6. Wahania stopy wzrostu i kryzysy w gospodarce centralnie planowanej.....	384
13.6.1. Systemowe uwarunkowania ekspansji inwestycyjnej	386
13.6.2. Przyczyny arytmii ekspansji inwestycyjnej	387
Rozdział 14. Bezrobocie E. Kwiatkowski	390
14.1. Wprowadzenie.	390
14.2. Pojęcie i pomiar bezrobocia	391
14.3. Typy bezrobocia	395
14.4. Przyczyny bezrobocia	397
14.4.1. Bezrobocie w warunkach równowagi i nierównowagi na rynku pracy ...	397
14.4.2. Ujęcie neoklasyczne	399
14.4.3. Ujęcie keynesistowskie	401
14.5. Bezrobocie a działalność państwa	402
14.6. Bezrobocie w Polsce w okresie transformacji	404

Rozdział 15. Inflacja E. Kwiatkowski	409
15.1. Pojęcie, sposoby pomiaru oraz nasilenie inflacji	409
15.2. Społeczno-ekonomiczne skutki inflacji	414
15.3. Główne teorie inflacji	418
15.3.1. Monetarna (neoliberalna) teoria inflacji	418
15.3.2. Popytowa teoria inflacji	421
15.3.3. Kosztowa teoria inflacji	423
15.4. Inflacja a bezrobocie. Koncepcja krzywej Phillipsa	425
15.5. Inflacja w Polsce w okresie transformacji	430

Rozdział 16. Handel międzynarodowy. Elementy polityki handlowej P. Samecki	433
16.1. Międzynarodowy podział pracy	433
16.2. Obroty i struktura handlu międzynarodowego	434
16.3. Koszty komparatywne i inne wyjaśnienia przyczyn handlu	435
16.4. Specjalizacja międzygałęziowa oraz wewnątrzgałęziowa	439
16.5. Kwestia korzyści z handlu	441
16.6. Cło - elementarny instrument polityki handlowej	442
16.7. Wybrane inne narzędzia polityki handlowej	445
16.8. Integracja ekonomiczna - najważniejsze pojęcia	446
16.9. Integracja Polski z Unią Europejską	448

Rozdział 17. Międzynarodowe finanse P. Samecki	450
17.1. Kurs walutowy	450
17.2. Wahanie kursu walutowego P. Alberciak	453
17.3. Bilans płatniczy	457
17.4. Równowaga bilansu płatniczego	458
17.5. Bilans płatniczy a kurs walutowy	460
17.6. Międzynarodowe przepływy kapitału	462
17.7. Międzynarodowe instytucje finansowe	463

Rozdział 18. Model IS-LM. Podsumowanie polityki ekonomicznej E. Kwiatkowski.....	466
18.1. Model IS-LM..	466
18.1.1. Geneza i ogólna charakterystyka modelu IS-LM	466
18.1.2. Równowaga na rynku towarowym. Krzywa IS	468
18.1.3. Równowaga na rynku pieniężnym. Krzywa LM	478
18.2. Równowaga w gospodarce zamkniętej	484
18.3. Polityka fiskalna i monetarna w gospodarce zamkniętej	486
18.4. Gospodarka otwarta. Krzywa bilansu płatniczego	490
18.5. Równowaga w gospodarce otwartej	498
18.6. Polityka fiskalna i monetarna w warunkach sztywnego kursu walutowego	505
18.7. Polityka fiskalna i monetarna w warunkach płynnego kursu walutowego.....	506
18.8. Podsumowanie.	509

Rozdział 19. Globalizacja procesów gospodarczych R. Piasecki
..... 511

19.1. Pojęcie i uwarunkowania globalizacji	511
19.2. Skutki globalizacji	515
19.2.1. Globalizacja rynków	515
19.2.2. Globalizacja działalności gospodarczej	516
19.3. Globalizacja a rozwój gospodarczy	519
19.4. Możliwości i zagrożenia globalizacji	523
19.5. Wyzwania instytucjonalne globalizacji	526
19.6. Globalizacja a polska gospodarka	530
Definicje podstawowych pojęć L. Kucharski	531
Indeks rzeczowy P. Alberciak	548